การวิเคราะห์วิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านหมวกความคิดหกใบ*

ภัชวรรณ แก้วใจดี อุ่นเรือน เล็กน้อย*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบวิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสารผ่านหมวกความคิดหกใบ และเพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการคิดแบบหมวกความคิดหกใบ อันจะนำไปสู่การคิดแบบมีวิจารณญาณ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่ใช้วิธีเชิงปริมาณในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมศาสตร์ การศึกษาระหว่างปีพ.ศ.2559-2561 จากเฟซบุ๊กแฟนเพจ โดยนำความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อมาวิเคราะห์วิธีคิดผ่านหมวกความคิดหกใบ (Six Thinking Hats) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการส่งเสริมการคิดแบบมีวิจารณญาณ

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านการใช้หมวกความคิดหกใบ เป็นกรอบการจำแนกวิธีคิดจำนวนทั้งหมด 24,401 ความคิดเห็น ทำให้ทราบว่า

1. เพจอีเจี๊ยบเลียบด่วนมีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกแดง 57.78% หมวกดำ 17.94% หมวกขาว 14.22% หมวกฟ้า 9.32% หมวกเขียว 0.51% และหมวกเหลือง 0.23%

2. เพจ Drama-addict มีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกแดง 46.50% หมวกดำ 27.75% หมวกขาว 12.97% หมวกฟ้า 11.75% หมวกเขียว 0.98% และหมวกเหลือง 0.05%

3. เพจอีจันมีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกแดง 55.02% หมวกดำ 21.19% หมวกฟ้า 12.22% หมวกขาว 10.66% หมวกเขียว 0.82% และหมวกเหลือง 0.09%

วิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบจึงเป็นรูปแบบวิธีหนึ่งในการจัดกระบวนการคิดของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการคิดแบบมีวิจารณญาณคือ การศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงของข้อมูล เพื่อการคิดวิเคราะห์แยกแยะถึงเหตุและผลของปัญหา โดยศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนหาข้อสรุปในการเชื่อหรือตัดสินใจ การคิดที่ดีควรมีการจัดระบบหรือกระบวนการคิดให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและตีความอย่างสมเหตุผล ดังนั้นการพัฒนามนุษย์ให้มีทักษะการคิดที่ดี จึงควรได้รับการส่งเสริมการสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ ให้สามารถนำไปปรับใช้ทั้งในโลกความเป็นจริงและสังคมออนไลน์ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด มุมมอง และทัศนคติที่มองผ่านปรากฏการณ์ทางสังคมในมิติต่าง ๆ และนำไปสู่การพัฒนาการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : ผู้ใช้สื่อออนไลน์ เฟซบุ๊กแฟนเพจ หมวกความคิดหกใบ การคิดแบบมีวิจารณญาณ

---

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์วิธีการคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านหมวกความคิดหกใบ” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: p.proudpcw@hotmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Analysis of people's thinking on social media through Six Thinking Hats

Patchawan Kaewjaidee

Abstract

This purpose of this research is to study the form of thinking of users about information on online social media by using "Six Thinking Hats" method. The research also promotes Six-Hat Thinking method as a tool leading to critical thinking. This research is a documentary research done by analyzing data from documents using quantitative methods in the study of social science phenomena which occurred on Facebook pages during the year 2016-2018. This becomes a social media stream by taking users'opinions and analyze them through Six Thinking Hats method, invented by Edward De Bono, leading to the development in critical thinking.

The study reviews the information on the Facebook fan page using the six thinking hats as a framework to examine the total 24,401 comments. The research found that,

1. Ejeab Liabduan page, social media users had commented with Red Hat 57.78%, Black Hat 17.94%, White Hat 14.22%, Blue Hat 9.32%, Green Hat 0.51% and Yellow Hat 0.23%.

2. Drama-addict page, social media users had commented with Red Hat 46.50% Black Hat 27.75%, White Hat 12.97%, Blue Hat 11.75%, Green Hat 0.98% and Yellow Hat 0.05%.

3. Ejan page, social media users had commented with Red Hat 55.02%, 21.19% Black Hat, 12.22% Blue Hat, 10.66% White Hat, 0.82% Green Hat and Yellow Hat 0.09%.

The Six Thinking Hats is thinking method of organizing human thinking process which is consistent with critical thinking. It is the study of collecting facts, analyzing the causes and effects of problems by studying information thoroughly before finding conclusions or making decisions. Good thinking should have a system or thought process that will follow the sequence or steps so that we can analyze data and interpret reasonably. Therefore, in order to develop humans to have good thinking skills, we should promote Six Thinking Hats to be applied in the real world and online society. With this method, we can reduce the conflict of ideas, perspectives and attitudes that look through social phenomena in various dimensions.

Key words : Online Media Users, Facebook fan page, Six Thinking Hats, Critical Thinking

บทนำ

สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมที่เทคโนโลยีและการใช้สื่อออนไลน์มีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของทุกคนในสังคม เนื่องจากความรวดเร็วของกระแสข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้สะดวก ทำให้ผู้คนมีพื้นที่สาธารณะในการแสดงออกทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีอิสระ ซึ่งสื่อออนไลน์ที่นิยมใช้มากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) โดยการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวของผู้ใช้สื่อจำนวนมากขาดการคิดแบบมีวิจารณญาณ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้วมักจะทำการกดถูกใจ (Like) หรือแบ่งปันทันที (Share) ไม่ได้ผ่านกระบวนการคิดและการไตร่ตรองข้อมูลอย่างถี่ถ้วนรอบคอบ และจะเชื่อไปตามสิ่งที่ได้รับรู้หรือรับฟังจากการเผยแพร่ข่าวสาร เนื่องจากข้อมูลเหล่านั้นไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ หรืออาจเป็นเพียงข้อมูลที่ถูกสร้างขึ้น ทั้งนี้การแสดงความเห็นของผู้ใช้สื่อต่อสถานการณ์ต่าง ๆ บนสื่อออนไลน์จึงขาดการใช้เหตุผลในการวิพากษ์วิจารณ์รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อขาดการคิดแบบมีวิจารณญาณอยู่พอสมควร

จากสถิติการใช้สื่อออนไลน์เมื่อปี พ.ศ.2559 ที่ผ่านมา การใช้เฟซบุ๊กของคนไทยประมาณ 41 ล้านคน เติบโตขึ้น 17% คิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรไทย และมีเฟซบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fan Page) มากถึง 7 แสนเพจให้ติดตาม ซึ่งคนไทยมีการใช้เฟซบุ๊กเป็นอันดับ 8 ของโลกและเป็นอันดับ 3 ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยช่วงเวลาในการโพสต์ข้อความเพื่อแสดงความคิดเห็นบนเฟซบุ๊กมากที่สุด (ภาวุธ พงษ์วิทยภานุ, 2559) ปัจจุบันมีผู้ใช้สื่อออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยความทันสมัยของเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วและตอบสนองต่อความต้องการคนไทยในสังคม เมื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นผู้ใช้สื่อต่างมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกันตามวิวัฒนาการของสังคม เพราะเฟซบุ๊กเป็นเพียงสังคมสมมติที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อการจำลองตัวเองในมุมมองที่อาจจะไม่ใช่ตัวตนจริงของผู้ใช้สื่อที่เข้าไปอยู่บนอินเทอร์เน็ต แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนสื่อออนไลน์จากการใช้งานของคนกลุ่มนี้ทำให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจนถึงขั้นลุกลามออกมาในสังคมชีวิตจริง เนื่องจากผู้ใช้สื่อมองว่าสังคมสมมติเปรียบเสมือนตัวตนที่แท้จริง จึงนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนสังคมออนไลน์ออกมาสู่โลกความเป็นจริงเพราะไม่สามารถแบ่งแยกโลกจริงกับโลกสมมติได้ หากผู้ใช้สื่อสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะหรือมองสังคมออนไลน์เป็นเพียงสังคมสมมติ โดยไม่ได้จริงจังหรือคิดมากกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนานเหมือนได้เห็นคนตีกันจริง ๆ ทั้งที่เป็นเพียงข้อความโจมตีกันไปมาเท่านั้น (จักรพงศ์, 2555)

จากการศึกษาสภาพปัญหาของผู้ใช้สื่อออนไลน์ควรได้รับการเสริมสร้างรูปแบบวิธีคิดและทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการคิดอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ และมีเหตุผล ในการรับส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการลดช่องว่างการเกิดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดบนสื่อออนไลน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการนำวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ หรือ Six Thinking Hats ของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิด หมวกความคิดหกใบจึงเป็นรูปแบบวิธีคิดที่สามารถพัฒนาทักษะการคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีมุมมองความคิดที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับความคิดใดความคิดหนึ่ง สามารถแยกแยะความคิดในมุมมองอื่นได้อย่างสมเหตุผล โดยใช้สีเป็นสัญลักษณ์แทนการสื่อความหมายของหมวกความคิดทั้งหกใบ (วีณารัตน์ เลาหภคกุล, 2553) ดังต่อไปนี้

หมวกสีขาว หมายถึง ความคิดที่สะท้อนความเป็นกลางและความเป็นจริงของข้อมูล

หมวกสีแดง หมายถึง ความคิดที่สะท้อนอารมณ์และความรู้สึกที่อยู่เหนือเหตุผล

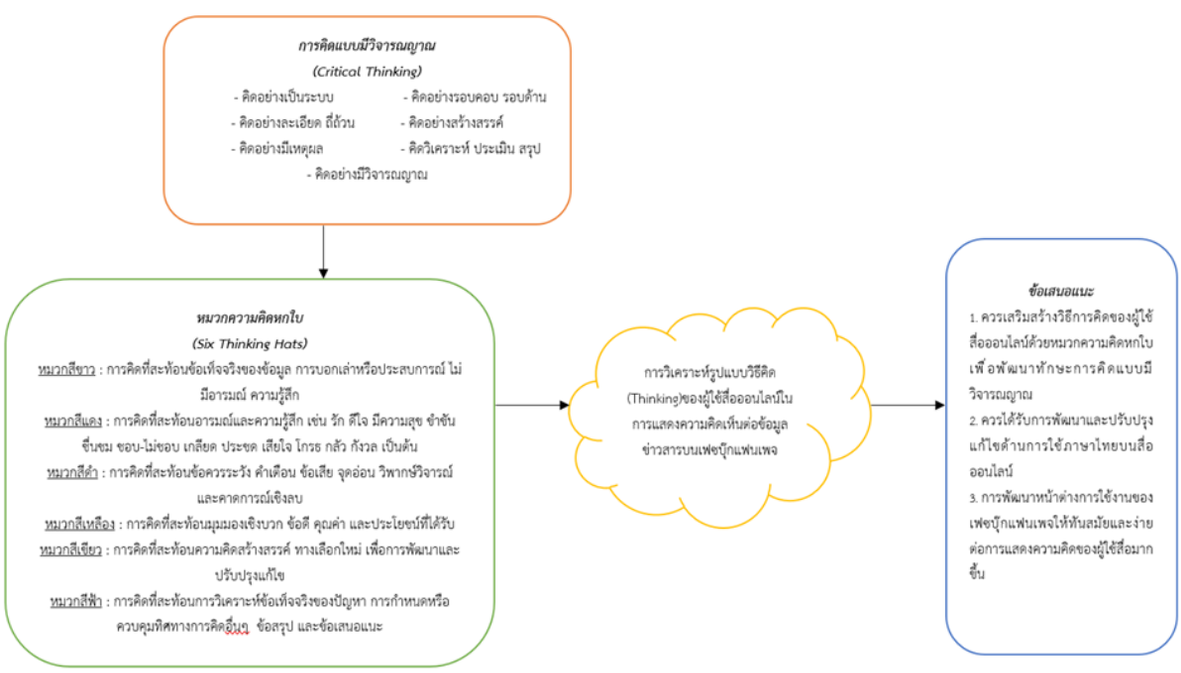
หมวกสีดำ หมายถึง ความคิดที่สะท้อนจุดอ่อน ข้อเสีย หรือการคิดเชิงลบที่เป็นข้อควรระวัง
หมวกสีเหลือง หมายถึง ความคิดที่สะท้อนประโยชน์ ข้อดี หรือการคิดในเชิงบวก
หมวกสีเขียว หมายถึง ความคิดที่สะท้อนการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และการพัฒนาเพื่อแก้ไข
และหมวกสีฟ้า หมายถึง ความคิดที่สะท้อนการคิดอย่างเป็นลำดับ คิดอย่างมีเหตุผล และการสรุปความคิด รวมถึงการควบคุมความคิดของหมวกใบอื่น ๆ

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญเรื่องวิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจ จึงสนใจอยากศึกษาเกี่ยวกับวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบในหัวข้องานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านหมวกความคิดหกใบ โดยนำมาจำแนกความคิดเห็นเพื่อศึกษารูปแบบวิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสาร ทำให้ทราบว่าผู้ใช้สื่อมีวิธีคิดรูปแบบใดเพราะการเป็นคนในยุคสมัยใหม่จะต้องมีทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดี ดังนั้น เฟซบุ๊กแฟนเพจจึงเปรียบเสมือนภาพจำลองวิธีคิดของผู้ใช้สื่อในสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง ที่จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นผ่านการใช้วิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาสรุปและนำเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณของผู้ใช้สื่ออย่างเหมาะสม เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วของการสื่อสาร เทคโนโลยี และความทันสมัยที่ทำให้เกิดความซับซ้อนของปัญหา ฉะนั้นมนุษย์ทุกคนควรได้รับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพด้านความคิดของตนเอง รวมถึงพัฒนาทักษะการคิดให้รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะช่วยลดช่องว่างและป้องกันการเกิดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบวิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสารผ่านหมวกความคิดหกใบ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบอันจะนำไปสู่การคิดแบบมีวิจารณญาณ

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านหมวกความคิดหกใบ โดยมีกรอบระยะเวลาการศึกษารวบรวมความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสารตั้งแต่ พ.ศ.2559-2561 เนื่องจากเป็นช่วงที่เฟซบุ๊กแฟนเพจได้รับความนิยมในการติดตามข้อมูลข่าวสารของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การเลือกเอกสารจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทการสร้างหรือประกาศตัวตนในรูปแบบแอพพลิเคชั่น Facebook ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกเฟซบุ๊กแฟนเพจทั้งหมด 3 เพจและข้อความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสาร ที่นำมาเป็นกรอบการศึกษารูปแบบและวิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ ได้แก่

1.2.1 การเลือกเฟซบุ๊กแฟนเพจ การเลือกเฟซบุ๊กแฟนเพจพิจารณาจากเพจที่มีคนติดตามมากกว่าหนึ่งล้านคนขึ้นไป เป็นเพจที่ได้รับความนิยมและรู้จักอย่างแพร่หลาย โดยต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับประเด็นหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการสร้างคาแร็กเตอร์ในการนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจ ใช้ภาษาการเขียนที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายและผู้ใช้สื่อได้รับข้อมูลของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยการนำเสนอจะต้องมีข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงเลือก 3 เพจ ได้แก่ เพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน เพจ Drama-addict และเพจอีจัน เนื่องจากแต่ละเพจมีการนำเสนอข้อมูลของหนึ่งสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ด้วยการใช้ภาษาและคาแร็กเตอร์ของเพจ เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าการนำเสนอข่าวสารของเฟซบุ๊กแฟนเพจมีบทบาทต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออย่างไร

1.2.2 การเลือกความคิดเห็น การเลือกความคิดเห็นจะใช้หมวกความคิดหกใบ (Six Thinking Hats) เป็นกรอบในการวิเคราะห์วิธีคิด เนื่องจากเป็นการตัดสินใจเชิงโครงสร้างคือประโยคใดของความคิดเห็นตรงกับความหมายของหมวกแต่ละสีก็จะให้คะแนนในหมวกสีนั้น ซึ่งจำนวนประโยคของความคิดเห็นอาจจะมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนผู้ใช้สื่อออนไลน์ได้ เพราะว่าหนึ่งความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์มีประโยคที่สะท้อนวิธีคิดหลายความหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การเลือกข้อความของผู้ใช้สื่อที่แสดงความคิดเห็นหลักต่อจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจเท่านั้น เพื่อให้ผลการศึกษาตรงประเด็นมากที่สุด และไม่เกิดความซับซ้อนหรือประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษางานวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ (Six Thinking Hats) เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อจำแนกความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อการข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจ โดยใช้ตารางผลการสรุปความหมายของหมวกความคิดหกใบเป็นกรอบในการนำไปวิเคราะห์จำแนกวิธีคิดของผู้ใช้สื่อ

ตารางความหมายหมวกความคิดหกใบ

หมวกสีขาว	การคิดที่สะท้อนข้อเท็จจริงของข้อมูล การบอกเล่าหรือประสบการณ์ ไม่มีอารมณ์ ความรู้สึก ไม่มีอคติ
หมวกสีแดง	การคิดที่สะท้อนอารมณ์และความรู้สึก เช่น รัก ดีใจ มีความสุข ขำขัน ชื่นชม ชอบ-ไม่ชอบ เกลียด ประชด เสียใจ โกรธ กลัว กังวล เป็นต้น
หมวกสีดำ	การคิดที่สะท้อนข้อควรระวัง คำเตือน ข้อเสีย จุดอ่อน วิพากษ์วิจารณ์ และคาดการณ์เชิงลบ

หมวกสีเหลือง	การคิดที่สะท้อนมุมมองเชิงบวก ข้อดี คุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับ
หมวกสีเขียว	การคิดที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ทางเลือกใหม่ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข
หมวกสีฟ้า	การคิดที่สะท้อนการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของปัญหา การกำหนดหรือควบคุมทิศทางการคิดอื่นๆ ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสำรวจ ศึกษา และรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาของงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิธีคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารผ่านหมวกความคิดหกใบ

3.2 การศึกษาแนวคิด หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหมวกความคิดหกใบ การคิดแบบมีวิจารณญาณ และสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานของการทำความเข้าใจปัญหา การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

3.3 การศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานวิจัยตามขั้น ด้วยการศึกษาการวิจัยเชิงเอกสาร ขอบเขตด้านระยะเวลา เกณฑ์การเลือกเอกสารเกี่ยวกับเฟซบุ๊กแฟนเพจและความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อ กรอบแนวคิด และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจทั้งหมด 3 เพจ ได้แก่ เพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน เพจ Drama-addict และเพจอีจัน ด้วยการใช้รูปแบบวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบมาเป็นกรอบแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 เมื่อทำการวิเคราะห์และจำแนกความคิดเห็นด้วยวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบแล้ว จึงนำผลการศึกษามาสรุปและอภิปรายผลภายใต้กรอบแนวคิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

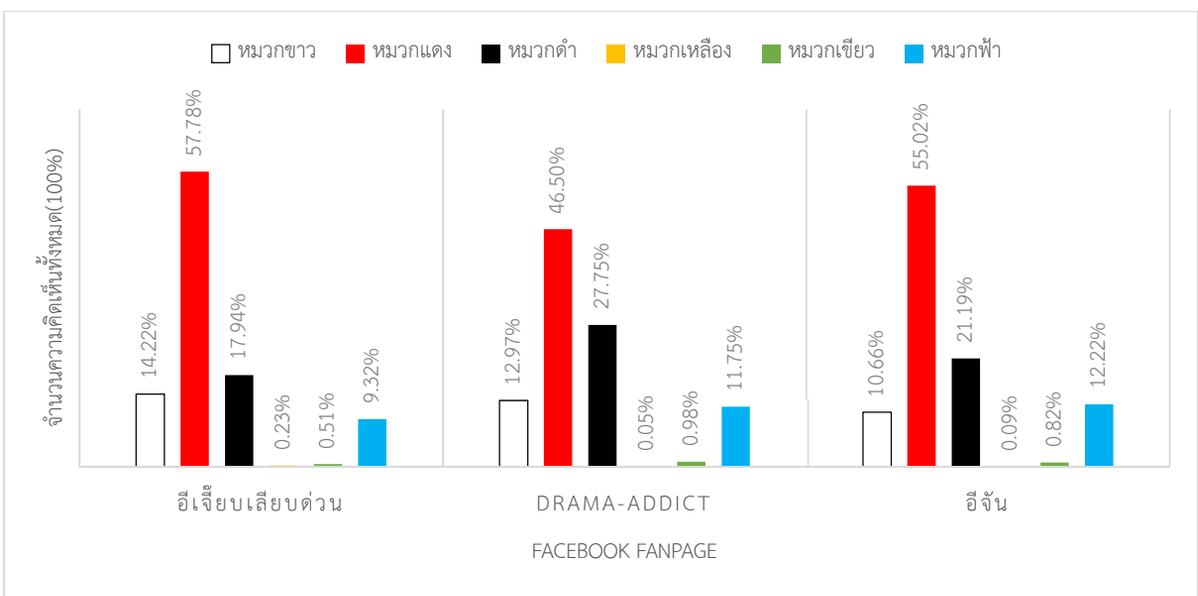
จากการวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผลผลการวิจัยแล้ว จึงนำมาศึกษาเพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการคิดของผู้ใช้สื่อภายใต้กรอบความคิดแบบมีวิจารณญาณ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ มองรอบด้าน รวมถึงการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล และรู้เท่าทันสื่อ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการเขียนรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจ ผ่านวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) พบว่า บนเฟซบุ๊กแฟนเพจของเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน เพจดราม่าแอดดิก (Drama-addict) และเพจอีจัน มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารบนสื่อออนไลน์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2561 ที่มีความน่าสนใจและทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ใช้สื่อติดตามการนำเสนอข่าวของทั้งสามเพจเป็นจำนวนมาก ซึ่งการเลือกทั้งสามเพจมาศึกษารูปแบบวิธีคิดของผู้ใช้สื่อเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนสื่อออนไลน์ผ่านวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เนื่องจากแต่ละเพจมีการนำเสนอที่แตกต่างกัน โดยเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วนจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สร้างความบันเทิงและความสนุกสนานของเนื้อหาข่าว เพื่อให้เกิดอรรถรสและความเป็นกันเองต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อ ในส่วนของเพจดราม่าแอดดิกนั้นจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ผู้ใช้สื่อเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ด้วยการอธิบายเรียบเรียงและวิเคราะห์ขยายความเสริมเพื่อให้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สำหรับเพจอีจันจะนำเสนอข่าวแบบข้อมูลเชิงลึกที่

มีความชัดเจนและสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อต้องการให้ผู้ใช้สื่อที่เสพข่าวได้สังเคราะห์บทเรียนผ่านประเด็นข่าวที่นำเสนอไปด้วย

การศึกษาวิธีคิดจากความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ ด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของทั้งสามเพจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำความคิดของผู้ใช้สื่อ ทำให้เกิดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์จนกลายเป็นปรากฏการณ์บนสื่อสังคมออนไลน์ เพราะสถานการณ์ของข่าวหนึ่งข่าวถูกเผยแพร่ข้อมูลและหยิบยกประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่น่าสนใจมานำเสนอบนสื่อออนไลน์ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นจริงในสังคมและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อาจเกิดผลกระทบกับทุกคนได้ โดยนำเสนอผลการวิจัยตามตารางดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจ 3 เพจ ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ผ่านการใช้หมวกความคิดหกใบเป็นกรอบการจำแนกวิธีคิดจำนวนทั้งหมด 24,401 ความคิดเห็น ทำให้ทราบว่า

1. เพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน พบว่ามีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกสีแดง 57.78% หมวกสีดำ 17.94% หมวกสีขาว 14.22% หมวกสีฟ้า 9.32% หมวกสีเขียว 0.51% และหมวกสีเหลือง 0.23% เรียงจากการแสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตามลำดับ

2. เพจ Drama-addict พบว่ามีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกสีแดง 46.50% หมวกสีดำ 27.75% หมวกสีขาว 12.97% หมวกสีฟ้า 11.75% หมวกสีเขียว 0.98% และหมวกสีเหลือง 0.05% เรียงจากการแสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตามลำดับ

3. เพจอีจัน พบว่ามีผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นด้วยหมวกสีแดง 55.02% หมวกสีดำ 21.19% หมวกสีฟ้า 12.22% หมวกสีขาว 10.66% หมวกสีเขียว 0.82% และหมวกสีเหลือง 0.09% เรียงจากการแสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อต่อข้อมูลข่าวสารทั้งหมดจำนวน 8 ข่าว ได้แก่ ข่าวน็อตกราบรถ ข่าววัยรุ่นรุมฆ่าชายขาพิการ ข่าวหญิงไก่ลวงโลก ข่าวเปรี้ยวหั่นศพ ข่าวลุงวิศวะยิงโจ๋ ข่าวก้าวคนละก้าวกับตูน บอดี้สแลม ข่าวบุพเพสันนิวาส และข่าวหวย 30 ล้านบาท มีรูปแบบวิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่สะท้อนการคิดแบบหมวกสีแดง ด้วยการใช้อารมณ์ ความรู้สึก และไม่มีเหตุผลหรือข้อเท็จจริงของข้อมูลในการแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ข่าวที่เกินขึ้น สาเหตุหนึ่งมาจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของเฟซบุ๊กแฟนเพจด้วย

การใช้ประโยคหรือภาษาที่ชักนำความคิดของผู้ใช้สื่อ หมวกความคิดต่อมาสะท้อนการคิดแบบหมวกสีดำ เป็นการคิดเชิงลบ การมองหาข้อเสีย ผลกระทบหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เป็นการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อควรระวังหรือข้อบกพร่องที่เป็นสาเหตุของปัญหา การคิดแบบหมวกสีฟ้าสะท้อนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้ใช้สื่อจะอธิบายเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง หรือสาเหตุของปัญหาที่ชัดเจนได้ด้วยการพิจารณาและการวิเคราะห์จากความเข้าใจหรือมุมมองของตนเอง แล้วสรุปผลของปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นต่าง ๆ เมื่อมีความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อคนอื่นที่แตกต่างหรือไม่ตรงประเด็น ก็จะชวนให้ตระหนักคิดถึงความเป็นจริงหรือสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นเกี่ยวกับสถานการณ์ข่าวมากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยอารมณ์และความรู้สึก ต่อมาเป็นการคิดแบบหมวกสีขาวสะท้อนความคิดเห็นที่แสดงหลักฐานข้อมูล รายละเอียดเนื้อหา ข้อเท็จจริง โดยผู้ใช้สื่อไม่ได้แสดงความคิดเห็นด้านอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง แต่จะเป็นประโยคบอกเล่าที่ไม่ต้องการคำตอบหรือการเล่าเรื่องราวจากประสบการณ์ที่เคยเจอมาในลักษณะเดียวกับข่าวนั้น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าอันดับห้าเป็นการคิดแบบหมวกสีเหลืองซึ่งสะท้อนการมองถึงข้อดีและประโยชน์ที่ได้รับจากปัญหาที่เกิดขึ้น และอันดับหกเป็นการคิดแบบหมวกสีเขียวที่ให้ความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหา การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี

จากการวิจัยครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ คือ การนำเสนอข้อมูลของเฟซบุ๊กแฟนเพจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโซเชียลกลายเป็นกระแสดราม่า การนำเสนอข่าวของเจ้าของเพจจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและการแสดงความรู้สึกผ่านข้อความหรือตัวอักษร เนื่องจากเฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก ทำให้เกิดการรับส่งข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วด้วยการกดถูกใจ (Like) หรือแบ่งปัน (Share) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวยังสะท้อนวิธีคิดของผู้ใช้สื่ออีกว่า ไม่ว่าจะเกิดปัญหาหรือสถานการณ์ใดในสังคม ผู้ใช้สื่อจะแสดงความคิดเห็นด้วยหมวกสีแดงจำนวนมากสีที่สุด รองลงมาเป็นหมวกสีดำ หมวกสีขาว หมวกสีฟ้า หมวกสีเขียว และหมวกสีเหลือง ตามลำดับ เนื่องจากขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่าจำนวนน้อยที่จะให้ความคิดเชิงบวกหรือมองถึงคุณค่าและประโยชน์ของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำไปพัฒนาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของหมวกความคิดหกใบ ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการแก้ไขปัญหาของผู้ใช้สื่อออนไลน์ได้ รวมถึงการมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีมุมมองความคิดที่หลากหลายมากขึ้น สามารถแยกแยะความคิดได้อย่างสมเหตุผล มีการคิดวิเคราะห์และศึกษาข้อเท็จจริงของข้อมูลรอบด้าน มากกว่าการแสดงความคิดเห็นจากการวิพากษ์วิจารณ์ที่มาจากความคิดใดความคิดหนึ่งเพียงด้านเดียว เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการและทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดี และเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิดอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ และมีเหตุผลต่อการรับส่งข้อมูลข่าวสาร

วิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบจึงเป็นรูปแบบวิธีหนึ่งในการจัดกระบวนการคิดของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการคิดแบบมีวิจารณญาณคือ การศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงของข้อมูลเพื่อการคิดวิเคราะห์แยกแยะถึงเหตุและผลของปัญหา โดยศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนหาข้อสรุปในการเชื่อหรือตัดสินใจ ซึ่งรูปแบบวิธีการคิดที่ดีควรมีการจัดระบบหรือกระบวนการคิดให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและตีความอย่างสมเหตุผล ไม่นำไปสู่การเกิดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคม ผู้ใช้สื่อออนไลน์จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีการคิดแบบหมวกความคิดทั้งหกใบและเป็นคนที่มีทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดี เพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีทักษะการคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตทั้งในโลกความเป็นจริงและสังคมออนไลน์ และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด มุมมอง และทัศนคติที่มองผ่านปรากฏการณ์ความขัดแย้งมิติต่าง ๆ

ที่ผ่านมา ฉะนั้นผู้ใช้สื่อออนไลน์ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เพื่อพัฒนาการคิดที่นำไปสู่การคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดีต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วิธีการคิด (Thinking) ของผู้ใช้สื่อออนไลน์ต่อข้อมูลข่าวสารผ่านหมวกความคิดหกใบ พบว่าผลการศึกษารูปแบบวิธีการคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊กแฟนเพจที่ได้ จากการวิเคราะห์รูปแบบวิธีการคิดของผู้ใช้สื่อไม่ได้สะท้อนวิธีการคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เนื่องจากผู้ใช้สื่อแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนการคิดเพียงหมวกใดหมวกหนึ่งเท่านั้น ไม่พบความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อคนใดที่สะท้อนวิธีการคิดมากกว่าสองถึงสามหมวก ทำให้ทราบว่าความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อที่มีต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารบนสื่อออนไลน์ สะท้อนการคิดต่อสถานการณ์หรือปัญหาเพียงความคิดด้านใดด้านหนึ่งมากกว่าการคิดอย่างรอบด้าน

ทำให้ทราบว่ารูปแบบวิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ไม่สอดคล้องตามรูปแบบวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) (2553) คือ วิธีคิดอย่างกว้างขวางและแสดงให้เห็นว่าความคิดแต่ละแบบมีศักยภาพและข้อจำกัดอย่างไร มากกว่าการยึดติดกับความคิดแบบใดแบบหนึ่ง เพราะวิธีการคิดอย่างรอบด้านช่วยให้เกิดความคิดหลายแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง (วัชรา ขันธะพานิชย์, 2555) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ใช้สื่อออนไลน์ขาดการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างถี่ถ้วนรอบคอบ และการใช้เหตุผลที่ดีในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสาร จึงไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เนื่องจากหมวกความคิดหกใบเป็นกรอบในการทำความเข้าใจและตีความเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความเป็นจริงที่มีเหตุผล ช่วยให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด (สุรชัย รัตนกิจตระกูล, 2553) จึงเห็นได้ว่าผู้ใช้สื่อออนไลน์ขาดการคิดแบบมีวิจารณ์และการรู้เท่าทันสื่อ ส่งผลให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์บนสื่อสังคมออนไลน์อย่างหนัก แม้ว่าวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (2553) ไม่สอดคล้องกับผลศึกษาจากการวิเคราะห์วิธีคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ แต่การคิดแบบหมวกความคิดหกใบที่หมายถึง การมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ผลกระทบ และประโยชน์ของปัญหา เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา

เมื่อมนุษย์สามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นความจริงออกจากอารมณ์และความรู้สึก การรับรู้ถึงเหตุผลและข้อเท็จจริงของปัญหาเหล่านั้นได้ จึงจะเกิดการคิดแบบมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับคำว่า Critical Thinking หมายถึง การคิดที่ผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ มีหลักฐาน และมีประสิทธิภาพ โดยการหาความรู้จากหลายแหล่ง สามารถเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อนำมาอ้างอิงข้อสรุปในประเด็นต่างๆ จากการพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างถูกต้องและสมเหตุผล (ก้องเกียรติ หิรัญเกิด, 2556) การคิดแบบหมวกความคิดหกใบยังสอดคล้องกับการคิดแบบมีวิจารณญาณด้านคุณลักษณะของคนที่มีทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดี คือ มีความรู้พื้นฐานผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง การคิดวิพากษ์วิจารณ์ การคิดอย่างเป็นระบบ การตีความข้อมูลความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ในในโลกความเป็นจริง การเข้าใจผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของปัญหา การคิดเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหา การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การคิดนอกกรอบ การพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอยู่เสมอ การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (วิทยากร เชียงกูล, 2559)

วิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบมีรูปแบบวิธีการในการจัดกระบวนการคิดของมนุษย์ สอดคล้องกับการคิดแบบมีวิจารณญาณ คือ การศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงของข้อมูลเพื่อการคิดวิเคราะห์แยกแยะถึงเหตุและผลของปัญหา โดยศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนหาข้อสรุปในการเชื่อหรือตัดสินใจ ซึ่งรูปแบบวิธีคิดที่ดีควรมีการจัดระบบหรือกระบวนการคิดให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและตีความอย่างสมเหตุผล ไม่นำไปสู่การเกิดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคม ผู้ใช้สื่อออนไลน์จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีการคิดแบบหมวกความคิดทั้งหกใบและเป็นคนที่มีทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดี เพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีทักษะการคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตทั้งในโลกความเป็นจริงและสังคมออนไลน์ และเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด มุมมอง และทัศนคติที่มองผ่านปรากฏการณ์ความขัดแย้งมิติต่าง ๆ ที่ผ่านมา ฉะนั้นผู้ใช้สื่อออนไลน์ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบวิธีคิดแบบหมวกความคิดหกใบ เพื่อพัฒนาการคิดที่นำไปสู่การคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรเสริมสร้างวิธีการคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ด้วยหมวกความคิดหกใบเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณ จะทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์มีองค์ความรู้ที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ด้วยการไตร่ตรอง และสามารถวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกความเป็นจริงหรือบนสื่อสังคมออนไลน์ด้วยเหตุผลที่ดี

1.2 ผู้ใช้สื่อควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขด้านการใช้ภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ ด้วยการเสริมสร้างทักษะการคิดให้เกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยเพื่อปลูกฝังการรักภาษาไทย อาจเป็นกิจกรรมที่มาจากการนำเสนอบนสื่อออนไลน์ของเฟซบุ๊กแฟนเพจ หรือ หากผู้ใช้สื่อแสดงความคิดเห็นด้วยภาษาไทยที่ถูกต้องและเหมาะสมทุกครั้งที่เข้ามาแสดงความคิดเห็น จะได้รับรางวัลผู้นำการใช้ภาษาไทยยอดเยี่ยม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาและหวนแหนภาษาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นต้น

1.3 การพัฒนาหน้าต่างการใช้งานของเฟซบุ๊กแฟนเพจให้ทันสมัยและง่ายต่อการแสดงความคิดของผู้ใช้สื่อมากขึ้น ด้วยการใช้สัญลักษณ์ของหมวกความคิดหกใบสะท้อนวิธีการคิดแบบหก แทนการกดปุ่มถูกใจหรือสติกเกอร์ที่มีเพียงอารมณ์และความรู้สึก เพื่อความสะดวกและรวดเร็วต่อการรับส่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้ใช้สื่อบุคคลอื่นได้เห็นความหลากหลายของความคิดอย่างชัดเจน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวสารด้วยเหตุและผลมากขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์เกิดความสนุกสนาน สร้างอรรถรสของการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบใหม่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน รวมถึงการลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและทำให้เกิดการคิดแบบมีวิจารญาณที่ดีในการใช้สื่อออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อจากวิธีการคิดแบบหมวกความคิดหกใบของเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน เท่านั้น ควรศึกษารูปแบบวิธีการคิดอื่นที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมการคิดแบบมีวิจารณญาณที่ดี

2.2 ควรศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบอื่น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) หรือการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ที่นำมาศึกษาในการทดสอบค่าทางสถิติเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นและการพัฒนาการคิดของผู้ใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการคิดแบบมีวิจารณญาณด้วยวิธีการคิดแบบหมวกความคิดหกใบ

บรรณานุกรม

ก้องเกียรติ หิรัญเกิด. (2556). *การพัฒนาระบบสิ่งแวดล้อมเสมือนที่เน้นการคิดวิจารณญาณเพื่อสนับสนุนกระบวนการเขียนบทความวิจัยสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร ดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

จักรพงศ์. (2555). ศัพท์น่ารู้ : ดราม่าคืออะไร ทำไมต้องซับซ้อนยิ่งขึ้น? ค้นคืนจาก https://www.thumbsup.in.th/vocabulary-drama

เดอ โบโน, เอ็ดเวิร์ด. (2553). *หมวกความคิด 6 ใบ 6 แบบ*. (สุรชัย รัตนกิจตระกูล, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ภาวุธ พงษ์วิทยภานุ. (2559). *สรุปสถิติผู้ใช้ Social Media ในไทยจากงาน Thailand Zocail Aword 2016*. ค้นคืนจาก: https://www.it24hrs.com/2016/stat_social-media-thai-populations/.

วัชรา ขันธะพานิชย์. (2555). *การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดด้วยคำถามหมวกความคิดหกใบ(Six Thinking Hats) โรงเรียนเกล็ดลิ้นวิทยา อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

วิทยากร เชียงกูล. (2559). *จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.